

Gr. 4. num. 35.

28

DISSERTATIO IVRIDICA

DE EO QVOD IVSTVM EST
CIRCA

1702/22 d

DEPRECAATIONEM
PVBLICAM
ECCLESIASTICAM

VULGO

Von der Kirchen-Busse

PRAESIDE

CHRISTIANO WILDVOGELIO

ICIO, SERENISS. DVCS SAXO-ISENACENSIS CONSILIARIO STATVS
INTIMO, CVRIAE PROVINCIALIS ET SCABINATVS NEC NON
FACVLTATIS IVRIDICAE ASSESSORE, IVRIS PVBLICI ET FEV-
DALIS ITEMQVE CODICIS AC NOVELLARVM
PROFESSORE ORDINARIO

PVBLICAE ERVDITORVM DISQVISITIONI
EXHIBVIT

AVCTOR ET RESPONDENS

IOHANNES IACOBVS PERTSCHIVS
WONSIDELIENSIS.

D. XIV. OCTOBR. A. O. R. M DCC II.

IENAE,
LITTERIS GROEKERIANIS.

DISSERTATIO IVRIDICA
DE BO QVOD IVSTVM EST
CIRCA
DEPRECATIIONEM
PVBLICAM
ECCLIESIATICAM

WILHELMUS
GONZALEZ

PER ME SVB
CHRISTIANO WILDOGELLO
ICIO, SERIES VNO SVB SENACIO CONSTAT
INTIMO, QVARE PROPTER ET QVARE
FACULTAS IVRO SVB SENACIO CONSTAT
DANS TEMPORE CONSTITVTO
PROPTER ORDINATIO

PVBLCAE ERVDICIONVM DISCVSSIONI
EXPRIVIT
AVTOR ET RESPONDENS
IOHANNES JACOBVS PERTSCHVVS
WONSBILDIENSIS

IN VNA COPIA A O. J. W. C. H.

LETTERIS GROSSMANNIENSIS

PROOEMIVM.

uod laudabiliter in more positum
 habent, qui divino auxilio pron-
 que parentum subsidio pariter at-
 que consilio, studiorum suorum
 exoptatos profectus nacti sunt, ut academicis Mu-
 sis valedicturi specimine quodam publico ratio-
 nem quasi transacti temporis sui reddant Ever-
 getis, id quoque mearum esse partium duxi, ac
 proinde patrios repetiturus lares, periculum, quid
 valeant ingenii vires, facere, & de dissertatione
 quadam academica, pro modulo profectuum ela-
 boranda, cogitare constitui. Cumque diu mul-
 tumque animo penderem, quodnam præ cæteris
 thema eligerem, ne cum inutili temporis jactura
 inani laboris molestia defatigarer, memor quam
 maxime ejus, quod in primis Legum cunabulis se-
 rio monet Imperator, sc. non fabulis antiquis ob-
 soletisque juribus, sed ei, quod in ipsis rerum
 obtinet argumentis, incumbendum esse, *s. 3. proem.*

Inst. Ecce! hac quoque in parte consiliatrices
 manus

PROOEMIUM.

manus hæsitanti mihi porrigit pio amore & jugi obsequio devenerandus Dn. Parens, atque ut de *Eo, quod justum est circa Deprecationem publicam Ecclesiasticam* meditationes quasdam conciperem, dux & auctor existit. Licet autem haudquaquam me fugiat, præter Interpretes juris canonici, nec non commentationes ac juris ecclesiastici doctorum systemata, integros hac de re tractatus proflare publice; non tamen ea propter a proposito me deterreri passus sum. Cum enim nihil dicatur vel scribatur, quod non sit dictum, vel scriptum prius, in materia præcipue quotidiana & quæ usu fori frequentatur, uti vel ipsa principia juris demonstrant, quippe quæ per tot Institutionum & Digestorum exercitationes, positiones, disputationes varie repetita videmus: ecquis quæso, mihi opprobrio vertet, si monita honoratissimi Domini Parentis secutus, Patriæque charissimæ qualiquali studio juxta *§. f. Proœm. Inst.* ostensurus, an satis eruditum me habeat, cui partes suas aliquando credat, in themate occupatus fuero, cujus cognitionem, cum Ordinationes patriæ deficiant, multa, utinam non tam frequentia! exposcunt argumenta & exempla.

Sit igitur

CAPVT

CAPVT I

DE

DEFINITIONE NOMINALI ET REALI, VT
ET DIVISIONE DEPRECATIONIS PVBLICAE.

THES. I.

Methodum in pertractandis thematibus simplicibus receptam secuturi, de explicatione nominis ante omnia videbimus. *Deprecationis* vero nomen compositum esse ex præpositione *De* & verbo *precor*, vox ipsa ostendit. *Publica* autem dicitur quasi *populica*. vid. SPIEGEL. *Lexic. jur.* ideo quod coram *populo* in Ecclesia sit peragenda. Dicitur autem *Ecclesiastica*, ad discernendam deprecationem publicam, quæ moribus nostris in actione injuriarum obtinet, wenn der gefoderte Wiederruff in eine öffentliche Abbitte mutiret wird. vid. III. DN. BARO de LYNCKER. *Analect. ad insic.* l. 4. t. 16. S. 2. § ad ff. p. m. 472.

A 3

THES.

THES. II.

Dicitur alias synonymice *pœnitentia publica*; quod nominis *Erasmus Roterodamus*, 2 Cor. 7. deducit a *ponere* & *tenere*, quasi priori consilio repudiato tenere posterius. Alii quasi *pœnam tenentium* dictam putant. GELL. L. VI. N. A. c. 1. illud a *ponere* & *penuria* derivat. Sed nobis hæc omnia allusiones potius vocabuli putantur & ipsa vox simplex esse, a verbo *pœnitet*, videtur. Vocatur alias *Satisfactio canonica*: *Spiritualis reconciliatio ecclesie offensa*: *Proclamatio publica hominis lapsi*: *Pœnitentia humillima*. c. 22. de *pœnit. dist. 3.* *Pœna publica*; *Castigatio publica & ecclesiastica*, &c. Germ. *Kirchenbus*, öffentliche *deprecatio und Abbitung*; öffentliche *Veröhnung mit der Kirchen*: öffentliche *Wiederaufnehmung der Gefallenen*. CARPZ. lib. 3. *Consist. t. 7. d. 82. n. 7.*

THES. III.

Homonymiam quod attinet, *pœnitentia* aliter accipitur a Philosophis, quando de ea tractant in *Ethicis*, sub doctrina affectuum & de principiis actionum humanarum; *Physicus* vero eandem considerat ut actum animæ; aliter a *Theologis*, qui eam considerant tanquam conversionem peccatoris ad Deum; aliter a *Juris*, qui *pœnitentiam* contrariæ voluntatis actum esse dicunt, quo antea gesta retractantur. vid. l. 32. §. 3. de *donat. int. Vir. & ux.* aliter denique a *Canonistis*, qui modo in sensu Theologico, pro contritione cordis eam assumunt, & ecce nunc. de *pœnit. dist. 1.* modo pro sacramento novæ legis

legis. c. 49. de pœnit. dist. 1. LANCELLOT. lib. 2. Inst. jur. Can. tit. 5. §. 1. quod merito reprehendit. ZIEGLER. ad Lancellot. lib. 2. tit. 2. §. 2. & lib. 2. tit. 5. §. 1. Alias apud pontifices Pœnitentia quoque denotat satisfactionem operis, c. 86. dist. 1. de pœnit. c. 4. X. de Cler. excom. tot. tit. X. de pœnit. & remiss. cui in nostris Ecclesiis similis est censura Ecclesiastica. conf. HEINR. LINCK. ad Decretal. L. 5. t. 38. §. 2.

THESES. IV.

Hoc in sensu legali accepta pœnitentia distingui solet in publicam & privatam. Et hæc iterum in solennem & minus solennem. Minus solennis dicitur, quæ publice quidem, sed citra ullam juris solennitatem peragenda injungitur, VALLENS. in Parat. jur. Can. tit. de pœnit. & remiss. §. 4. Solennis verò, quæ quondam ab Episcopo solis laicis ætatis perfectæ ob gravissima crimina publica in capite jejunii, seu quadragesimæ peragenda imponebatur, servatis certis solennitatibus, quas descriptas legere licet in can. pœnitentes. 63. & seq. dist. 50. Conf. LANCELL. Inst. jur. can. L. 2. tit. 5. §. 3. ibique ZIEGLER. LINCK. ad Decret. tit. de pœnit. §. 8. Locoque hujus in ecclesiis Protestantium recepta est Deprecatio publica, quæ describi potest, quod sit censura ecclesiastica, qua peccator, qui graviori scandalo Deum & ecclesiam offendit, coram facie ecclesiæ, ex decreto Magistratus ecclesiastici, illud publice deprecatur, melioremque viam promittens, ecclesiæ reconciliatur. CARPZ. d. def. 82. n. 8. conf. SCHIL-

SCHILTER. *Inst. jur. Can. Lib. 2. t. 4. §. 1.* Atque hæc sufficient pro instituti ratione de tractatione generali deprecationis ecclesiasticæ. Progrediamur nunc ad specialem causarum, effectuum, & contrariorum expositionem.

CAPVT II.

DE

CAUSA EFFICIENTE DEPRECATIONIS PVBLICAE.

THES. I.

Ad hoc caput quidem solum spectare videtur causa efficiens propinqua, nimirum Magistratus, qui poenitentiam Ecclesiasticam imponere possunt. Sed & de remota, h. e. de Origine & constitutionibus, quæ disponunt de publica deprecatione, nonnihil hic dicendum erit. Est vero origo illius antiquissima, ex prima ecclesia catholica descendens: in sacris namque canonibus certæ solennitates fuerunt præscriptæ & presbyter quoque poenitentiarius constitutus; quo tamen postea iterum abrogato, reducta est res ad priorem modum. vid. DN. KNORR. *Tr. de poenit. Eccl. c. 2. n. 1. seqq.* Ad constitutiones, quæ de publica deprecatione disponunt, præter jus Canonicum referimus etiam Ordinationes ecclesiasticas nostrorum Principum ac Statuum Imperii, quibus jus sacerorum competit, sive ipsi quid statuerint, sive statu-

statuta alibi recepta approbaverint; sicuti ex indul-
tu Serenissimi Marchionis Brandenburgici Baruthinae
lineae Gallis exulibus reformatae religionis permit-
titur, juxta Gallicanam suam Ordinationem cultum
religionis exercere. De rationibus, quibus a
Theologis pariter ac aliis defenditur & approbatur
ista deprecatio, vid. CARPZ. *Lib. 3. Consist. def. 82.*

THES. II.

Causa itaque efficiens principalis est is, qui jus
circa sacra habet: minus principalis, seu interme-
dia, sunt Magistratus ecclesiastici, qui istam poen-
itentiam decernunt. In veteri testamento ipsum
Deum hanc exercuisse potestatem, ostendit DN.
KNORR. *d. tr. C. 3. n. 2. seqq.* Quid in Republ. Ro-
mana obtinuerit? *Ibid. n. 6. seqq.* videre est. Quam-
vis vero Pontifices Romani hodie potestatem cir-
ca sacra de facto sibi arrogatam exercent, atque
Principes pontificiae religioni addicti romani Prae-
sulis jurisdictionem hac in parte agnoscant, vid.
LANCELLOT. *Inst. jur. Can. l. 1. t. 11. §. 5.* In im-
perio tamen nostro Romano-Germanico Status
Imperii protestantes, seu Augustanae Confessioni ad-
dicti vi transactionis Passaviensis superioritate sacra
gaudent, nec Pontificis potestatem reverentur. vid.
N. N. *de anno 1555. §. Nachdem aber. 7. Instrum. pac.
art. 5. n. 11. & art. 8. §. tam universalibus.*

THES. III.

Exercere autem solent Principes ac Status Imp.
jura sua episcopalia per Consistoria, uti vocantur,
B seu

seu judicia ecclesiastica. vid. MYLER. *de Princ. & Stat. Imp. p. 2. c. 88. §. 1.* Cum vero quatuor juris Episcopalis partes vulgo recenseantur, ordo nim. lex dioecesana, jurisdictio, & status, seu dignitas DN. de LYNCKER. *Analect. ad Dessel. l. 1. tit. 33. & ad Struv. jus feud. c. 6. apb. 15.* (ubi etiam monet, quod jus Episcopale & jus sacrorum non æque late pateant.) Ideo sciendum, quod injunctio poenitentiae ecclesiasticae in specie ex jurisdictione ecclesiastica fluat, quippe ad quam pertinent emendae satisfactiones, & poenae ecclesiasticae. vid. CARPZ. *lib. 1. Conssst. def. 4.* Atque hinc Poenitentia ecclesiastica sine praesentia & consensu Consistorii, iis in locis, ubi illa introducta non est, injungi haud quaquam potest. CARPZ. *Lib. 3. Conssst. def. 84.*

THES. IV.

Neque tamen proprium quarti modi est superioritatis territorialis, decernere deprecationem publicam; sed & aliis, superioritate ista destitutis, jus statuendi ejusmodi censuram competit. Sicuti enim in primitiva ecclesia christiana Apostoli jus supremum habuere neutiquam, & tamen exercitium jurisdictionis ecclesiasticae sibi attribuerunt. vid. *I. Corintb. V. vers. 5. & II. Corintb. II. vers. 6.* Ita non solum *Nobiles Imperii immediati* licet superioritate territoriali non gaudeant, jus tamen sacrorum habent, *N. U. de anno 1555. §. 26. Instrum. Pac. Os-nabr. art. 5. §. 10. NOLDEN. de Stat. nobil. c. 16. n. 154.* adeoque delinquentibus decernerè possunt poenitentiam

tentiam ecclesiasticam. Sed etiam vigore Instrum. Pac. art. 5. §. 12. nonnunquam ipsis *Seatibus provincialibus* facultas cognoscendi de causis ecclesiasticis, & sic quoque censuram ecclesiasticam imponendi competit, illis scil. qui anno 1624. liberum exercitium religionis Augustanæ Confessionis una cum annexis habuere. Sic & *civitates municipales* nonnunquam longæva consuetudine, vel præscriptione immemoriali possident jura quædam particularia episcopalia. STRUV. *Synt. Jur. feud. c. 6. apb. 17. n. 7. conf. MEV. 2. decis. 305. COTHMANN. V. 4. Resp. 33.* Imo *Judeis* etiam, quibus vigore superioritatis Status Imp. vel immediati Nobiles ex privilegio in terris suis concessere liberum religionis suæ exercitium quoddam quasi regimen in Synedriis suis non denegatur; ac proinde hi ex concessa ejusmodi potestate, iis qui peccaverunt, peculiarem poenitentiam imponunt. BUXTORFF. *Tr. de Synagog. judaic. c. 47.*

THES. V.

Sed nunc etiam remote de causa efficiente, seu de iis, quibus non competit jus imponendi deprecationem publicam, agendum est. Ubi ponimus regulam: Qui non habet jus circa sacra, vel jurisdictionem ecclesiasticam, is imponere haud valet poenitentiam ecclesiasticam. Proinde potestatem illam denegamus Superintendenti, vel Inspectori absque præcitu Consistorii. CARPZ. *l. 3. consist. def. 85.* quippe quod ille non habeat jurisdictionem,

B 2

CARPZ.

CARPZ. *d. l. 3. def. 4. n. 12. § 20.* multoque minus inferiori Pastori illud licebit. vid. omnino DN. KNORR. *d. tr. c. 3. n. 34. seqq.* Patronus præterea ecclesiæ, cui nulla competit jurisdictio, *c. 2. X. de jur. patron.* nec ipse delinquentibus imponere potest deprecationem; neque Pastori suo mandare, ut eandem imponat.

THES. VI.

Quid si vero inter quosdam sit controversia circa jura ecclesiastica, & interea contingat, ut peccatori deprecatio publica sit imponenda? Resp. Ab eo decernenda est, qui in possessione est constitutus, *arg. l. 2. c. de probat.* quia nemo possessione sua sine causæ cognitione privari debet. STRUV. *Exerc. 42. tb. 23.* Quid autem si neuter sit in possessione? Tum neutri concedenda est illa potestas; sed distinguendum: aut enim causa, ob quam imponenda deprecatio, moram patitur & suspendenda est interim, vid. MEV. *p. 3. dec. 114.* aut non fert moram; tum vero iudex superior interim exercet jurisdictionem, MEV. *p. 4. dec. 160.* adeoque & impositio deprecationis eidem competere videtur. Sed hæc quidem de causa efficiente sufficient.

CAPVT

CAPVT III.

DE

SVBIECTO, SEV PERSONIS, QVIBVS
DEPRECATIO PVBLICA INIVNGENDA.

THES. I.

De subiecto deprecationis publicæ hic itidem nobis agendum est, tum *positive*, seu quibus personis imponi ea possit; tum *remotive*, seu quæ personæ immunes sint ab eadem. Illas quod concernit, in genere huc referuntur *pœnitentes*, quibus secularis quædam pœna imposita est, & qui fuerunt excommunicati, h. e. qui ob grave quoddam peccatum & scandalum datum a coetu Christianorum & usu sacramentorum exclusi, peccatum descentes atque veram pœnitentiam agentes in sinum & communionem ecclesiæ recipi, atque ad usum sacræ coenæ admitti cupiunt. vid. *Churfürstl. Kirchen-Ordnung im Herzogthum Magdeb. Cap. 22. §. 7. Add. DN. KNORR. tr. de pœnit. Eccles. c. 4. n. 1. seqq.*

THES. II.

Quandoquidem vero in iudiciis, tam secularibus, quam ecclesiasticis nullus esse debet personarum respectus, l. 2. C. de dignit. & in specie quoad pœnitentiam hanc *cit. Ord. eccles. Magdeb. d. c. 22. §. 11.* omnem profopolepsiam prohibet, his verbis: **Es soll aber**

B 3

aber

aber mit der Anordnung der Kirchen-Büße bey allen dahin gehörigen Fällen durchgehende Gleichheit gehalten, und ohne Unterscheid und Ansehen der Personen, sie sind reich, oder arm, hohes oder niedriges Standes, solche erkand und angeordnet werden. Ideo sine discrimine sexus, *masculis æque ac feminis*; & ratione dignitatis, *Nobilibus pariter ac Ignobilibus* censura ista dictanda erit. vid. BALDVIN. *de casib. consl. L. 2. c. 12. cas. 3.* CARPZ. *Lib. 3. Consl. tit. 7. def. 93.* ubi tamen n. 12. in illis dispensationem admittit. Pro gravitate tamen delicti & scandali Princeps in ejusmodi remissionibus cautius agat, ne spe impunitatis fenestra malitiæ aperiatur. *arg. l. 14. C. de pæn.* Exemplum Imperatorum taliter poenitentium refert DOMIN. KNORR. *tr. de pænit. Eccles. c. 4. n. 18. 20.*

THES. III.

In *Clericis* delinquentibus quid olim obtinuerit quoad poenitentiam Ecclesiasticam, exponit DN. KNORR. *d. l. n. 25. seqq.* Hodie iisdem graviter peccantibus eandem decerni in Consistoriis, experientia testatur. Idque non sine ratione: quia Ecclesiæ Ministris diligentius a peccatis cavendum, & sanctitati & honestati vitæ studendum, ut non solum voce & doctrinæ puritate, sed etiam exemplo & vitæ integritate præluceant suis ovibus. vid. Ord. eccles. Elect. Sax. §. 16. *Add. c. ult. in fin. X. de vit. c. honest. cler.* His tamen casibus, nisi enormissimum commissum fuerit delictum, circa ritus alias observandos mitius ex dispensatione quadam cum clericis procedi posse, nc

ne parochianis res nimis scandalosa videatur, monet KNORR. *d. c. 4. n. 33.* Præsertim si clerici alias vitam piam ac minus culpabilem egerint, atque ex imbecillitate humana, insidiis Satanae lapsi fuerint, uti ex DEDEKENN. *vol. 1. m. 3. f. 1. n. 11. tit. vom heil. Predig. Unt. pag. 636.* a Facultate Theolog. Jenensi responsum refert *ibid.* Ubi *n. 34.* actum deprecationi similem annectit, quando sc. minister ecclesiæ, qui limites officii elenctici excefferat & populum seditionis concionibus contra Magistratum excitaverat, adactus fuit, ut excessum publice agnosceret, mentemque suam, prævia adhortatione de præstanda Magistratui obedientia, pro concione declararet.

THES. IV.

Juveni olim non facile imponi potuisse deprecationem publicam, ob ætatis fragilitatem, h. e. propter recidivæ periculum, ex concil. Agathens. *can. 15.* Aurelianens. *III. c. 24.* constat. Quamvis hodie pro delictorum circumstantiis & doli capacitate, si ad annos discretionis venerint & alias ad sacram synaxin admissi fuerint, etiam juvenibus imponi possit poenitentia ecclesiastica; Id quod secus est in pueris atque infantibus. vid. KOENIG. *Theol. consl. c. 6. cas. 6. p. 477.* DEDEKENN. *vol. 1. tit. Vom heiligen Nachtmahl. sect. 6. n. 1. p. 602.* Neque in conjugatis hodie diversitas illa ætatis attenditur, quam legimus in concilio Arelat. *II. c. 22.* concilio Arel. *III. c. 24.*

THES.

THES. V.

De moribundo, qui ad momentum usque mortis in gravioribus peccatis perstitit, dubitarunt veteres, an ad poenitentiam ecclesiasticam admitti debeat? Qua de re M. ANTON. de DOMIN. de Rep. Eccles. lib. 5. c. 7. n. 88. hoc svadet temperamentum, ut anticipata moribundo detur reconciliatio per sacram evcharistia communionem, sub hac tamen obligatione, ut si reconvaluerit, inter poenitentes maneat, donec injunctam sibi externam poenitentiam absolverit. Conf. c. 13. c. 26. qv. 6. HILDEBRAND. tr. de veter. Eccles. art. bene moriendi. c. 41. §. 8. add. Concil. Nicen. can. 13. Concil. Laodic. can. 2. Concil. Toletan. XI. c. 12. Simliem fere in modum precipit die Churfürstl. Brandenb. Kirchen-Ordn. im Herz. Magdeb. his verbis: Begebe sichs aber, daß er vor seiner Wiederkehrung und gethaner Kirchen-Buße in tödl. Kranckheiten gerieth, so soll der Prediger, auch ungefordert, zu ihm gehen, und sich angelegen seyn lassen, solchen sündigen Menschen durch Gottes Gnade zur Buße zu bringen, und so er Besserung zusaget, und zur Bekehrung sich erkläret, ihm ohne Verzug die Absolution sprechen, und das heilige Abendmahl reichen, jedoch daß derselbe auch zufrieden sey und bewillige, daß nicht allein solche Buße der Kirchen möge angezeigt werden, sondern auch öffentliche Abbitte seinetwegen von der Canzel geschehe, daß er nach erlangter Gesundheit dieses Persönlich in der Kirchen verrichten wolle. conf. Ord. Eccles. Elect. Sax.

Saxon. art. gener. §. II. Ord. Eccles. Vinar. cap.
27. §. 3. & 4.

THES. VI.

Quid vero statuendum sit de personis *diverse religionis*, an & ipsis dictari possit poenitentia ecclesiastica in nostra ecclesia peragenda, si membra ejusdem insigni scandalo offenderint? quaeritur. Dicendum videtur, quod sic. Nec enim videmus rationem, cur ejusmodi extranei melioris conditionis esse deberent, quam domestici fidei, dum illi pariter, imo adhuc magis ac hi, ecclesiam offenderunt. Interim diversa hoc in casu est deprecatio publica, quae praestatur offensae ecclesiae, a reassumptione & receptione in gremium ecclesiae, quae sit per admissionem ad confessionem & ad S. coenam. Ad illam tenentur tum qui extra castra evangelicorum versantur, tum qui illis insunt; Hoc ultimum vero ab iis tantum requiritur, qui nostrae additi sunt religioni, quando facta deprecatione, tanquam mortua membra, ac antea rescissa, denuo reviviscunt, & Christo incorporantur. Praeterea neminem laetet, quid moris apud Catholicos receptum, cum nostrates evangelici, pro ratione circumstantiarum delicti, ibidem quoque in templo usque ad finem missarum candelam ceream in manibus gestare, atque sic poenitentiam, ut vocant, publicam agere compellantur. Hoc igitur cum fiat, vicissim Evangelici, jure retorsionis, deprecationem publicam catholicis imponere possunt:

C

æqui-

æquitati enim convenit, ut quod quisque juris in alium statuit, eodem & ipse utatur. *l. 1. §. tit. ff. quod quisque jur. in al.* Cujus asserti iustitia etiam fundatur in jure divino. *Matth. 7. vers. 12. Luc. 6. vers. 31.*

THES. VII.

Ad subjectum negativum, cui scilicet non imponenda sit deprecatio publicæ referimus *furiosum*; quia is non habet delinquendi propositum. *c. aliquos. 5. caus. 15. qv. 1. cons. l. 40. ff. de R. I.* neque ex delicto obligatur. *CARPZ. 3. qv. cr. 145. n. 10. seqq. l. 12. ff. ad L. Corn. de sic.* Nisi tempore delicti commissi & poenitentia peragenda dilucida habeat intervalla, *arg. l. 10. §. 4. qui testam. fac. poss.* Porro sicuti per vim *supra- ta* nullam meretur poenam, *l. 13. §. 17. ff. ad L. Jul. de adult. l. 20. vers. quin etiam. C. eodem.* Ita etiam deprecatione ecclesiastica neutiquam est gravanda. *CARPZOV. lib. 3. Consist. tit. 7. def. 99.* Quemadmodum etiam *inquisitus* pendente processu super delicto, ad usum S. coenæ absque deprecatione publica admitti debet. *STRVV. de delict. c. 35. obs. 6. BALDVINVS de cas. consc.* Interim si tam urgentia fuerint indicia, ex quibus vulgo pro nocente haberi possit *inquisitus*, ministrum ecclesiæ post concionem auditores admonere posse, ne sinistram opinionem vel scandalum pendente processu concipiant, syadet *CARPZ. lib. 2. tit. 18. def. eccles. 287.*

CAPVT IV.

DE

OBIECTO, SEV DELICTIS, OB QVAE
IMPONENDA PVBLICA DEPRECATIO.

THES. I.

Cum per *crimina*, seu delicta non solum laedatur Respubl. sed etiam ecclesia offendatur & scandalo afficiatur, haud sane est iniquum, ut praeter poenam secularem, etiam deprecatione, & sic duplici fine diversimode utraeque satisfiat. MEV. 6. Dec. 357. GAIL. l. 2. d. pac. publ. c. 11. n. 26. Id quod & juri divino congruit, Levit. XIX. vers. 20. seqq. conf. ARNOLD. REYGER. *Thes. pract. voc. poenitentia.*

THES. II.

In veteri ecclesia non ob quavis peccata, sed ob certa quaedam in canonibus designata, quae ab aliis *Peccata Canonica* appellantur, injungebatur haec poenitentia; quorum singula recenset Regino de *disciplin. eccles. vet. Germ. lib. 1. c. 299. & lib. 2. c. 6. seqq.* Hodie distingui solet inter delicta capitalia, & non capitalia; ibi, si poena capitalis executioni detur, non opus est, ut reus ante mortem in ecclesia publice deprecetur; nam sanguine suo satisfacit populo. Saepenumero tamen delinquentes ante executionem e suggestu preces pro se peragi & cum offensa ecclesia expiari efflagitant; quin & ipsi in loco supplicii

plicii haud raro publicam deprecationem cum adhortatione de vitandis delictis ad populum deponunt. DEDEKENN. *conf. Theol. vol. 1. sect. 3. n. 24.* Secus est, ubi poena extraordinaria, seu arbitraria dicitur, quæ deprecationi ecclesiasticæ non præjudicat. LEVPOLD. *de concurrent. jurisd. Imp. Germ. qv. ult. Churfürstl. Brandenb. Kirchen Ordn. im Heil. M. cap. 22. §. 8.*

THES. III.

Inter crimina, quæ poenitentiam ecclesiasticam merentur, primum locum habet *Apostasia*, seu crimen defectionis à fide Christiana. Vid. omnino DN. KNORR. *de poenit. Eccles. cap. 5. n. 16. seqq.* Churfürstl. Brandenb. Kirchen Ordn. im Herz. Magdeb. cap. 22. §. 7. Equidem Lutheranus, ad castra Pontificiorum transiens, politice non potest haberi pro Apostata, ob pacificationem religiosam & Instrum. pac. Osnabrug. Quia tamen in foro poli & conscientia pro Apostata habendus est, vid. STRVV. *de jure sacror.* quo casu scandalum ecclesiæ datum: ideo redeunti ad ecclesiam poenitentia ecclesiastica utut in remissiori gradu, ne alii a respicientia deterreantur, imponi potest. Eadem fere est ratio *Hareseos*. vid. DN. KNORR. *d. l. n. 29. seq.*

THES. IV.

Nec minus contra primam decalogi tabulam graviter impingit, atque hinc deprecatione ecclesiastica coerceri debet crimen *Blasphemia*, quod tam ad judicem secularem, quam ad ecclesiasticum pertinet.

tinet. Churfürstl. Sächs. Kirchen Ordn. Tit. vom Ober. Consist. rubr. was Sachen vor dieses Consistorium gehörig. Churfürstl. Brandenb. Kirchen Ordn. im Herz. Magdeb. c. 22. §. 7. It. *sortilegium*, si quis v. g. *Spiritum familiarem* habeat; vel utatur mediis superstitiosis, quæ dæmonem auctorem habent: nec non si quis utatur falsa *madragora* *Uraun*, vel si magi consulantur, Churfürstl. Brandenb. Kirchen-Ordn. im Herzogth. Magdeb. c. 22. §. 7. Fürstl. Braunschw. Kirchen-Ordn. c. 9. §. 3. quamvis etiam in bonum finem hoc aliquis fecerit. Vid. C. *ex tuarum. in f. x. de sortileg.* Idem obtinet, si quis *Necromanticos*, Zingaros, Tartaros consuluerit.

THES. V.

Neque prorsus ab his alienum est crimen, quo quis alicui dedit poculum *abortionis*, ut partum nondum animatum abigat. vid. *Consist. crim. Carol. V. art. 133.* CARPZ. *pr. et. p. 1. qv. 11. n. 2.* Ob *perjurium* quoque injungenda est deprecatio publica, c. 12. *in f. x. de jurejur.* Churfürstl. Brandenb. Kirchen-Ordnung im Herzogth. Magdeb. c. 22. §. 7. Sic & ob contemptum sacre coenæ, si qui vel sponte, vel sub comminatione poenæ admoniti, vel a Magistratu coacti, resipuerint, & ad sacram coenam iterum accedant, non admittuntur ad usum Synaxeos, nisi poenitentiam publicam prius egerint. CARPZ. *lib. 2. consist. tit. 18. def. 294. n. 3. & 11.* Fürstl. Weym. Kirchen-Ordnung P. 2. c. 28. §. 2. Quo & pertinet profanatio Sabbathi. CARPZ. *consist. T. 16. d. 252.* nec
 C 3 non

non turbatio sacrorum in templo facta. vid. CARPZ.
lib. 3. *Consist. tit. 8. d. 54. 95. § 97.*

THES. VI.

Ad alteram tabulam decalogi si transeamus, an ob homicidium *culposum*, veluti si parentes infantem in lecto opprefferint, deprecatio ecclesiastica locum habeat? vid. DN. KNORR. *d. c. 5. n. 54.* Sane propter *infantis expositionem*, item propter *opem & consilium* ad delictum perpetrandum, eam decerni posse, idem asserit *d. l. n. 55. seq.* Præprimis autem ob *delicta carnis*, quæ non sunt capitalia, recte imponitur poenitentia ecclesiastica. Fürstl. S. Weim. R. D. cap. 28. Ita ob stuprum commissum tam stupratori, *c. 2. x. de adult.* quam stuprata illa injungenda est. MEV. *ad jus Lub. lib. 4. t. 5. art. 3. n. 5.* Huc etiam spectat *adulterium*, quando sc. ordinaria poena remittitur. Churfürstl. Brandenb. Kirchen-Ordnung im Herzogthum Magdeb. *d. §. 7. Add. c. si quis. 31. caus. qu. 1.* Et *malitiosa desertio d. §. 7. Weim. Kirchen-Ord. p. 2. c. 28. n. 2.* Neque immunis ab hac censura habentur, qui *opem & consilium* ad adulterium vel stuprum præstiterunt. Porro ob non *servatum sponsaliorum votum* scandalum publica deprecatione est expiandum, MEV. *p. 1. dec. 355.* nec aliud statuendum de *spreto a liberis parentum consensu* in contractu *ponfaliorem.* C. *ad audientiam. in f. x. de spons.* CARPZ. *lib. 2. consist. def. 50.*

THES. VII.

Ob *furtum* reo extraordinarie punito imponenda

da etiam est poenitentia ecclesiastica. Churfürstl. Brandenburg. Kirchen-Ordn. d. §. 7. quo etiam referendi illi, qui propter manifestam *usurariam pravitatem* convicti, des öffentlichen Wuchers halber. vid. Mandat. Elect. Sax. Joh. Georg. 1. d. 28. Apr. 1625. rubr. wegen des unchristlichen hochstraffbarn Lasters des Wuchers. Magdeb. R. D. d. §. 7. a qua pravitatem patrum differt *Dardanarius* der Korn-Juden, Vorkäufer, Aufkäufer. C. ut mensura. 2. x. de empt. vend.

THES. VIII.

Neque hic silentio involvendae sunt *injuriae parentibus*, & iis, qui illorum nomine juxta quartum decalogi praeceptum veniunt, *illatae*, si isti extreme despiciantur, verberibus afficiantur, vel male tractentur a liberis. vid. Churfürstl. Brandenburg. R. Ordn. im Herzogth. Magdeb. saepe cit. §. 7. Porro atrocissima *injuriam ab ecclesiae Ministro*, vel vice versa *confessionario illatae* deprecatione publica expiandae fuerunt, juxta consil. Theol. Witteberg. ut testatur DN. KNORR. sup. cit. c. 5. n. 75. seq. Tandem censuram merentur *ira irreconciliabiles*, Magdeb. R. D. d. c. §. 7. Tandem hic *nimiam Ebriositatem*, quando quis dies noctesque potui plus justo indulget, sicco pede praeterire non possumus, atque ob ejusmodi scandalum deprecationem publicam exigere posse, putamus. vid. DN. KNORR. de poenit. Eccles. c. 5. n. 80.

THES. IX.

Verum cum omnia delicta, hac censura ecclesiastica

astica digna vix enumerari possint, pleraque prudenti iudicis arbitrio sunt committenda, *arg. Ord. Eccles. Brandenburg. ducatus Magdeb. d. r. 22. §. 7. ibi: und dergleichen unchristliche und ärgerliche Leute. Vid. passim. Canones penitenciales in decreto.* Mitius tamen quandoque agendum est cum sponsis, qui *ante benedictionem sacerdotalem concubuerunt. vid. CARPZ. lib. 3. def. eccles. 88. conf. Churfürstl. Brandenburg. Kirchen-Ordnung im Herzogth. Magdeb. c. 22. §. 9. & 10. Et hæc de objecto.*

CAPVT V.

DE

FORMA ET RITV DEPRECATIONIS
ECCLESIASTICAE.

THES. I.

Forma, seu ritus pœnitendi publice, pro diversitate temporum diversimode se habuit. Quoad mores hodiernos vero nostrarum Ecclesiarum in quovis loco consuetæ observandæ sunt ordinationes ecclesiasticæ. Quibusdam enim in locis deprecatio publica solum fit per ministrum ecclesiæ e suggestu, qui post concionem habitam, formulam deprecatoriam prælegit, populumque adhortatur, ne scandalum capiat. *CARPZ. lib. 3. Consst. tit. 7. def. 83.* Alicubi Pastor in suggestu verba concepta prælegit, & inde descendens peccatorem coram altari in genua procumbentem interrogat, an peccata hæc coram Deo & in facie ecclesiæ

fia ex animo confiteatur? An ex corde ipsum poeniteat? &c. Tum Pastor ipsi imponit manum & absolutionem impertit, adstantes monet, ut respicienti condonent, eumque pro recepto ecclesiae membro habeant. CARPZ. d. def. 83.

THES. II.

Hic vero praecipue quaeritur, num poenitentia ecclesiastica expresso, an suppresso nomine sit peragenda? Ad quam quaestionem distincte est respondendum. Aut enim haec in ecclesia introductum est, ut illa fiat suppresso nomine: quo casu statur consuetudini, a qua haut recedendum est temere. MEV. p. 7. dec. 293. conf. BALDWIN. de cas. consc. lib. 2. c. 12. cas. 3. Aut vero manifesta extat sanctio de exprimendo nomine poenitentiam agentis; & haec merito observanda est; salvo tamen iudicis ecclesiastici superioris jure dispensandi, pro qualitate delicti, vel personae, gravitate item scandali, & aliarum circumstantiarum. vid. Churfürstl. Brandenb. Kirchen-Ord. im Herzogth. Magdeb. c. 22. §. 22.

THES. III.

Quod ad Locum attinet, ubi poenitentia ecclesiastica peragi debeat, olim in facie ecclesiae inter Missae solennia certa formula absoluebatur. Hodie delinquens in illa ecclesia parochiali peragere debet deprecationem publicam, cui ipse subest, & in qua per commissum delictum scandalum dedit. Churfürstl. Br. K. D. im H. M. c. 22. §. 23. Cujus vero eccle-

ecclesiæ quis censeatur parochianus, vid. *c. 15. de sepult. in b. STRUV. Exerc. ff. tit. de judic. th. 37.* Quamquam si delictum alibi commissum innotuerit in hac ecclesia, cujus membrum delinquens esse cupit, scandalum quod ex notitia talis delicti & quotidiano aspectu hominis delinquentis concipitur, & loci mutatio, eum poenitentia eximere nequit, Illustr. DN. STRYCK. *in not. ad Brunnem. J. E. L. 2. cap. 19. §. 27.* Sicut enim noxa caput sequitur, ita scandalum delinquentem. Hoc interim negari non potest, poenitentiam & deprecationem in uno loco præstitam, se postea ad quæcunque loca extendere, CARPZ. *l. 3. def. 92. n. 10.* quamquam & hoc casu sit consultum; ut, si scandalum in alio loco metuatur, publice significetur ab ecclesiæ Ministro, poenitentiam ab ipso delincente jam actam esse, uti provisum in Ord. Eccles. Duc. Magdeb. *c. 22. §. 24. conf. Illustr. DN. STRYCK. d. 1.*

CAPVT VI

DE

FINE ET EFFECTV.

THES. I.

Cum ea demum vera sit poenitentia, si peccator antea commissa amplius non peragat. CHRYSOST. *Homil. 34. in Evang. Job.* Finis utique poenitentia publicæ in eo consistit, partim, ut manifesta fiat peccatoris conversio, partim, ut ecclesiæ scandalo offensæ satisfiat, partim etiam

etiam, ut vitia paulatim extirpentur & homines ad virtutem accendantur. In quo differt ratio inquisitionis, seu coercionis politicæ. vid. BRUNNEM. *J. Eccles. C. VI. m. 9. §. 3.*

THES. II.

Nimirum cum quodlibet institutum æstimateur ex fine, poenitentia sane ecclesiastica maxime utilis & necessaria habetur. conf. Concil. Trid. *sess. 14. c. 1. seqq.* Neque de feria interna cordis poenitentia satis constare potest, nisi externa adsint signa. vid. AVGVSTIN. *in Enchirid. ad Laurent. c. 57.* ZIEGLER. *Superint. c. 19. §. 8.* Quoad ecclesiam igitur offensam non sufficit, delinquentes cum privato conciliari, *arg. c. 1. X. de poenit. & remiss.* sed insuper ecclesia publica deprecatione placari debet. vid. *Const. Eccles. Coburg. c. 26.*

THES. III.

Sic & ad deterrendum a simili crimine facit deprecatio ecclesiastica. Licet enim respectu peccatoris, conciliatio, sit actio seu virtus; respectu tamen solennium & ignominiosorum rituum circa eandem observandorum est passio, & improprie ac per accidens censetur esse poena. MEV. *p. 6. Decis. 357. n. 2.* conf. *c. 1. pr. de sent. excom. in 6.* Cæterum deprecatio ecclesiastica non est de necessitate absoluta, quasi pars sit conversionis, sed de necessitate hypothetica, quatenus in nostris Ecclesiis usu est recepta vel retenta.

D 2

THES.

THES. IV.

Quid si vero peccator extreme contumax persistat, & spretis omnibus admonitionibus a Ministerio ecclesiastico, vel Consistorio factis, cum offensa parte conciliari, vel poenitentiam publice agere nolit? Resp. Omnia decenti moderatione & adhibitis gradibus pro animarum salute tentanda sunt. conf. c. 8. *caus. 2. qu. 4.* Adeoque refractarii sedulo admonendi sunt, ut publice poenitentiam agant. STRVV. *comment. de delict. c. 34. O. 1. vid. c. 5. de poenit. & remiss.* Videlicet fieri solet denunciatio e suggestu & ecclesia admoneri, quo pro hisce contumacibus oret, ut veram poenitentiam agant, & tandem si laqueis Satanæ distenti, impoenitentes contumaciter perseverent, ad amovendum scandalum emigratio ex loco ipsis imponi potest. vid. KNORR. *Tr. de Poenit. Eccles. C. 7. n. 25. seqq.*

THES. V.

Idem plane dicendum, si poenitentiam ecclesiasticam agere iustus, se delinquentem, aut de crimine convictum neget, ac proinde poenitentiam se tantum simulaturum esse, ait; Qualis casus Coburgi quondam contigit, ubi stuprator per incarcerationem ad deprecationem faciendam compulsus, se quidem ad illam accingebat, attamen in conscientia ab objecto crimine se tutum iactabat, & pro peccato reputabat, in facie Dei totiusq; ecclesiae mendacium committere & sacra synaxi perfrui. Cum vero de commisso stupro ex actis abunde constaret, hunc

hunc in modum responsum fuit ab amplissima Facultate Jenensi, mens. Oct. Ao. 1688. Alldieweil zur Kirchen-Buße, welche keine Heuchelei, sondern eine wahre rechtschaffene Buße seyn muß, so wohl Erkänntniß und Bekänntniß der Sünden, als auch herzliche Reue und Leyd über dieselbe erfordert wird, deren keines aber bey N. sondern vielmehr eine leichtfertige Halsstarrigkeit, zu befinden, daß er, wie er vorgiebt, eine Lügen sagen, und im Herzen sich vor unschuldig halten will, da er doch durch die Acten ordentlich überführet ist: So mag ihm die Kirchen-Buße dergestalt zuthun nicht gestattet werden; sondern er ist vielmehr seines beharlichen Trozes und Ungehorsams halben, auf 4. Jahr des Landes zuverweisen. B. N. W.

THES. VI.

Effectus denique deprecationis ecclesiasticæ, quatenus illa hodie in nostris ecclesiis obtinet, in eo conspicitur, quod poenitens plenarie restituatur, ita ut ad ea, a quibus hactenus fuerat exclusus, iterum admittatur; nimirum ad usum sacræ coenæ & munus patrinatus. conf. Concil. Parisiens. lib. 1. c. 34. De reliquo vero & in civilibus non nocet deprecatio ecclesiastica, neque poenitentiarius repellitur a dignitatibus ecclesiæ, c. 17. X. de homicid. atque si famæ restitutus fuerit delinquens; pro non delinquente habetur quoad omnes juris effectus. DD. ad L. 1. C. de sent. pass. add. c. 7. & 8. caus. 32. qu. 1.

THES.

D 3

THES.

THES. VII.

Quemadmodum itaque in negotiis secularibus non ipsa poena, sed causa poenae, sc. delictum famosum aliquem reddit infamem, *l. 16. C. ex quib. caus. inf.* ita ut nec per poenitentiam purgetur perjurium, indeque veniens infamia, FABRIC. *ad Myns. cent. 3. obs. 58. conf. c. 2. §. porro. caus. 3. qu. 7.* Ita deprecario ecclesiastica per se non infamat, sed tantum per accidens, ob famosum sc. crimen. vid. *Ord. Eccl. Viennar. cap. 21.*

CAPVT VII.

DE

COGNATIS ET CONTRARIIS DEPRECATIONIS ECCLESIASTICAE.

THES. I.

Cognata, seu Affinia deprecationis ecclesiasticae sunt non solum reliquae censurae ecclesiasticae, videlicet interdictio, suspensio & excommunicatio *c. 20. X. de V. S.* Sed etiam opera satisfactoria & humilitatis, a Canonistis exco- gitata, quatenus vel sponte suscipiuntur, vel a sacerdote imponuntur ad Deum placandum. Vid. BELLARM. *in lib. 4. de poenit. c. 6.* quorum, juxta il- lorum mentem, tria recensentur, *Oratio, Jejunium, & Eleemosyna*, & quae sub iis comprehenduntur. Li- cet autem haec a Nostratibus haud improbentur, pro operibus tamen meritoriis non habentur. vid. ZIEGLER. *ad Lancell. lib. 2. t. 4. §. 3.*

THES.

THES. II.

Inter poenas canonicas primarium locum obtinet *degradatio*, CLAR. *Lib. 5. sent. qu. 74.* quam distinguunt in *verbalem & realem*. GAIL. *lib. 1. de pac. publ. c. 1. n. 23.* Ad degradationem verbalem referunt etiam *Depositionem*: quæ quomodo differat a degradatione proprie dicta? vid. REINKING. *de R. S. & E. lib. 3. cl. 2. c. 2. n. 13.* Remissior poena est *Suspensio*, quæ quidem sua natura censuram constituit, nonnunquam tamen poenæ loco abhibetur, quoties sc. delictum graviolem quam carceris aut pecuniariam poenam promeretur. *cap. 10. X. de purg. can. cap. 9. de vit. & honest. cler. vid. casum notabilem apud STRVV. Diff. crim. 14. th. 8. BRVNNEM. Jur. Eccl. L. 2. c. 19.* Reliquæ sunt *Translatio* in aliam ecclesiam. CARPZ. *lib. def. 118. & 124. Castigatio corporalis. cap. 2. extrav. d. adult. cap. 1. X. d. calumn. Detrusio in arctum monasterium. d. cap. 2. X. d. adult. & cap. 6. X. c. 9. de pæn. Incarcerat. cap. 35. X. d. sent. excom. Cibatio in pane & aqua. cap. 8. Extrav. d. accus. Multæ indictio & si quæ sunt aliæ: quarum tamen quædam clericis cum laicis sunt communes, quædam vero clericorum propriæ.*

THES. III.

Quod attinet *contraria* deprecationis ecclesiasticæ, de *prescriptione* hic quæritur, an, sicuti a poena civili, etiam extraordinaria, quis liberetur per prescriptionem, v. gr. quinquennii in stupro, CARPZOV. *2. qu. cr. 59. n. 7.* ita etiam poena ecclesiastica prescriptioni subjaceat? Quod negatur cum BRVN-

NEMANNO

NEMANNO *c. 7. dec. 82.* quia poenitentia ista juribus præscriptionum non constringitur. DECIAN. *lib. 3. tr. crim. c. 37. 7. 19.* nec sublata poena civili statim tollitur scandalum, ecclesiæ datum. conf. STRVV. *diff. crim. 16. tb. 19.* Juxta quæ principia quoque in-
 clutum ICC. Jenensium collegium anno 1692. mens. Decemb. nach Wolmerstedt ita respondit: daß zwar wieder die Inquisiten, (qui sc. adulterii crimen sponte confessi fuerant) gestalten Sachen nach, nichts weiter vorzunehmen, sie sind aber doch die Unkosten, jedwedes zu seinem Theil, zutragen verbunden, und werden des daher ausgebrochenen Aergernüßes halber, zur Censur dem Fürstl. Consistorio billig denunci ret. Annotante Perillust. DN. B. D. LYNCKER. *cent. 6. dec. 579.*

THES. IV.

Ad contraria potius referimus *indulgentiam*. In veteri nimirum ecclesia quando aliquid ex impossitis satisfactionibus remittebatur, dicebatur id indulgentia; quæ significat quandam relaxationem poenæ, cum minus severe, quam posset, cum delinquente agitur. YNGEB. *ad decretal. tit. de poenit. & remiss. n. 8.* quæ tamen toto coelo a papalibus indulgentiis differt. AVGVSTIN. *lib. de ver. & fals. poenit. c. 10.*

THES. V.

Eò autem perventum est apud pontificios, ut peccata certa mulcta, seu poena pecuniaria aestimarent, unde orta est *Taxa poenitentiarum*, vid. KNORR. *d. tr. c. 8. n. 51.* Unde hic subnectere lubet quæstionem:

nem: *An deprecatio ecclesiastica in poenam pecuniariam ad
 pias causas converti possit?* Quod negatur. Esset enim
 illud contra deprecationis scopum, qui in eo con-
 sistit, ut delictum publicum ad placandam ecclesi-
 am deprecatione agnoscat, scandalum obliteretur,
 & a simili facto alii deterreantur. vid. MARTIN.
 CHEMNIT. *Exam. Concil. Trident. de satisfact. c. 15. pag.*
225. at multa data & omissa deprecatione non satis-
 fit ecclesiae, neque scandalum aboletur. vid. NIC.
 REBHAN. *Tr. Von öffentl. Kirchen-Busse c. 11. p. 145.*
seqq. Dissentit quidem CARPZOVIVS *in def. 86.*
 cum is deprecationem pro poena haberi putet, quo
 & respectu fas esse existimat, ex casu probabili poe-
 nas delictorum ordinarias remittere, & multam
 extraordinariam mitiorem in ejus locum substituere.
 Verum minus recte: ipse enim jam antea confessus
 fuerat, quod deprecatio ex Dei præcepto pro actio-
 ne & virtute potius, quam pro passione habeatur,
def. 85. Imo aliud est multa, aliud deprecatio: hæc
 reconciliat mentes, illa vindicat crimen, & ita di-
 vites a deprecatione publica se semper liberare pos-
 sent, imo nutrireretur opinio, quasi deprecatio famam
 læderet, & esset hoc signum profopolepsias, inquit
 BRUNNEM. *in J. E. l. 2. c. 6. m. 4. §. 11.* Cum igitur
 hæc sint separata, ac separatim habeant finem, non
 potest in deprecationis locum poena pecuniaria sub-
 stitui, sed æquum potius est, ut delinquens, qui
 scandalum toti ecclesiae præbuit, & notoriis peccatis
 se polluit, scandalum hoc deprecetur. Quam sen-
 tentiam quoque maxima cum laude fovent Reformati

E

mati

mati in Ordinatione sua eccl. a Serenissimo nostro Principe confirmata, quando monent in Cap. V. §. 22. Si le Pecheur, qui ayant commis quelque crime, en a été puny par sentence du Magistrat, jusq' a note d' infamie, doit être censuré par l' eglise jusq' a faire reconnoissance publique de sa faute; il a esté avisé qu' il la doit faire, attendu que ce sont choses distinctes, que la jurisdiction civile du Magistrat, & la connoissance ecclesiastique du Consistoire, cette cy se reportant a la conscience, & a l' interieur de l' ame; & celle là au corps, & aux choses exterieures seulement. Et rursus in §. 22. expresse deprecatio a persona scandalizante requiritur, hisce verbis: Les reconnoissances publiques ne se feront q' en la personne, & le pecheur rendra temoignage de sa repentance. Subjungam quoque sententiam B. Luth. quam habet in colloq. mens. cap. 21. fol. 178. Weil es eine öffentliche That, so muß die Versöhnung auch öffentlich seyn, sonst taug es nichts, denn es ist die ganze Kirche beleidiget. Et iterum: Wenn die Schuld offenbar ist, soll die Versöhnung auch offenbar seyn.

THESES. VI.

Quapropter non videmus rationem, cur hæc deprecatio in favorem matrimonii remitti debeat, ut CARPZ. putat def. 88. & cur non illis, qui ante matrimonium concumbunt cum sponsa, deprecatio publica imponi possit? Nam honor matrimonii non læditur per deprecationem, atque semper confundi videtur poena cum reconciliatione, quæ fit per deprecationem. BRUNNEM. de I. E. l. i. c. 6. m. 4. §. ii. Nec est quod nobis quisquam objiciat, matri-

matrimonium purgare omnia vitia præcedentia, C. *Tanta. 6. X. qui fil. sint legit. & hinc nec poenitentiam mereri, quæ ante copulam sacerdotalem cum sponsa fuere commissa. Illa enim purgatio vitiorum præcedentium, tantum de effectibus civilibus intelligenda; ut sc. liberis ita natis defectus legitimorum natalium opponi nequeat, non vero de remotione scandali. vid. D. STRYCK. ad Brunnem. I. E. l. 2. c. 19. §. 26. Eo quoque respiciendum est, ut omnia ordine & decenter fiant in ecclesia, & ne contra ordinationes ecclesiarum atque Consistorium peccetur, ac matrimonium cum vagis libidinibus confundatur. Quamquam non negamus, deprecationem hoc in casu cum moderazione aliqua injungendam esse, ut discrimen graduum inter peccatum & alia graviora contra sextum præceptum commissa attendatur. conf. RICHT. P. 2. dec. 88. n. 40. Nisi aliud exigat vita antea. HOP. in Exam. Inst. 4. de Nupt. quest. 36.*

III V. ANNT

THEŒ. VII.

Et licet superior pro arbitrio suo multam pecuniariam in locum deprecationis substituere, eamque pecuniam ad reparationem ecclesiarum impendere velit, putans rationem habendam esse piæ causæ & ædificiorum ecclesiasticorum, ne illa corruant; vanam tamen hanc esse rationem atque per-

E 2

sua-

suasionem, cuius facile liquet, qui accurratori iudicii lance perpendit, quod ea ædificia, quæ scandalo publico ac peccaminosa pecunia conservantur, Deo accepta esse nequeant, sed alia media, quibus nominè suo sanctissimo domum instaretur ac conservetur, suppeterè. Quod si verò ecclesiæ id indicetur, & scandali commissi facta reconciliatio innotescat, conversionem istam deprecationis in multam minus improbandam esse, ducimus. Substituta namque in locum publicæ deprecationis multa pecuniaria, si iusta mitigationis causa existat, & multa hæc omnibus innotescat, per ejus indictionem removeri ac expiari scandalum, quis dubitet? inquit CARPZ. *def. 86. n. 14.* Atque hæc si observentur, & non tam frigide omnia gerantur, eveniet profecto, ut non tot homines in consortium malitiæ trahantur.

THES. VIII.

Tandem quæritur: An ista pecunia, loco deprecationis data, spectet ad Consistorium, an ad Judicem secularem ejusque ærarium? Equidem DN. KNORR. *d. l. n. 69.* regulariter ad Judicem secularem eam spectare, asserit; cùm pecunia sit res mere civilis, & judex secularis etiam in delictis mixti fori sumptus executionis erogare teneatur. Verum contraria sententia, quæ etiam rescripto illustris

stris Regiminis Saxo-Jenensis *ibid.* n. 70. confirmatur, probabilior videtur. Nec enim sequitur: pecunia est res mere civilis: E. non pertinet ad iudicem ecclesiasticum. Nam sic nec ipsum ararium ecclesiae, *der Gottes Kasten*, recipere posset pecuniam. Deinde non valet consequentia: Iudex secularis tenetur erogare sumptus executionis in delictis mixti fori: E. pecunia pro censura ecclesiastica pertinet ad fructus jurisdictionis secularis. Quin potius poena pecuniaria, quatenus idem delictum estulare, eo redigenda est. Caeterum cum deprecatio non sit poena, uti satis demonstratum est, sed reconciliatio cum ecclesia, scandalo offensa, sequitur, quod ista pecunia, loco deprecationis data pertineat ad ararium istius ecclesiae, cui scandalum est datum, quia surrogatum sapit naturam ejus, cui surrogatum est. Sed haec in praesentiarum sufficiant.

F I N I S.

E 3

Quod

Quod bene sis Themidos nifus perdiscere jura,
Id specimen monstrat, dulcis Amice, tuum,
Laude viis pergas dignis, ad culmen ho-
norum
Qua mox Te ducant, nunc ego corde precor.

Jenæ ao. M DCCII.
d. X. Oct.

*Pauca hec in honorem Nobilissimi Domini
Respondentis Amici ac Commensalis sui
suavissimi grato animo scripsit.*

IOACH. CHRISTOPHORVS TORNAV

Gust. Megap. J. U. C.

Der edle Pertschen-Stamm ist weit und breit be-
kannt,
Weil dessen Tugend-Schein vor andern prächtig
strahlet:
Weil auch Minerva ist so stark mit Ihm verwand,
Daß fast Apollo selbst die Ehren-Pforte mahlet.
Diß zeigt uns der Zweig, der in die Luft sich
schwingt,
Da Er mit Weisheits-Pracht der Musen Saal be-
zieret:
Da Vaters Geist und Herz mit grossen Helden
ringt,
Wodurch Er denn erlangt die Ehr, die Ihm gebühret.
Darob, Du Serzens-Freund, der Du die Weis-
heit liebst,
Nimm hin den grossen Rehm den Deine Ahnen hatten,
Nimm hin des Vaters Ehr, weil Du der Welt iest
gliebft

hou

ε ε

Ein

Ein Licht durch deinen Fleiß, das weit wirfft seinen
Schatten.

Ich meine deine Schrifft, womit die Welt nun
prangt,

Verdienet grosses Lob, darob mein Herz sehr walleet,

Demnach Dein grosser Ruhm, und was Dein Herz
verlangt,

Soll seyn was ewiglich die ganze Welt durchschallet.

Aus schuldigster Pflicht und Freundschaft wolte

eifrig mit diesen geringen Zeilen, als ein er-

gebenster Diener Seinem hochzuehrendem

Herrn Vetter zu dem rühmlichst abgelegtem

Specimine gratuliren

Johann Christoph Leopold.

Theol. Stud.

O werthes Vaterland? suchstu nun solche Quellen,
Woraus die Weisheit sich im vollem Strohm
ergeußt?

Nimm unsern Pertschen hin, so wird durch Ihn erhellen,
Wie Tugend, Weisheit, Treu aus Mund und Leben
fließt;

Dein Gott hat Ihn erfüllt mit seiner Seegens-Hand,
Und dir zu deinem Wohl mit Weisheit zu bereitet,
Nun führet er Ihn von uns mit frohen Wunsch begleitet,
Zu dir, drum freue dich, O werthes Vaterland.

Mit diesen wolte seinem hochgeneigtem Patron,
nebst Abstattung schuldigster gratulation zu
dem rühmlichst abgelegten Specimine, eine
erfreuliche Rückkunfft ins Vaterland an-
wünschen.

PAVLVS PAVCKER S. S. Theol. Stud.

Omne

Omne, quod est trinum, perfectum nominat
omnis:

Effato verax huic sua fama manet.

Quos etenim mundus perfectos dicere siveit,

Sunt homines, curæ queis ea triga fuit.

Virtus, cui soror est studium, atque scientia rerum:

Hæc tria constantes quosvis ad afra vehunt.

PERTSCHIVS hæc noster, quem VIRTUS alma
decorat,

Hiscæ suis curis monstrat ubique satis.

Huic studium comes est, tandemque pedissequa
fama,

Ipsam quæ cunctis non finit esse rudem.

Hæc fuerunt, quæ Patrono suo multis mo-
dis devenerando ad exhibiti speciminis
opus gratulaturus ut adjiceret svasit iustit-
que observantia, qua insignibus nomini-
bus devinctum se deprehendit.

CHRISTIANVS FRIDERICVS SCHREIBERVS
LL. Stud.

Jena, Diss., 1702

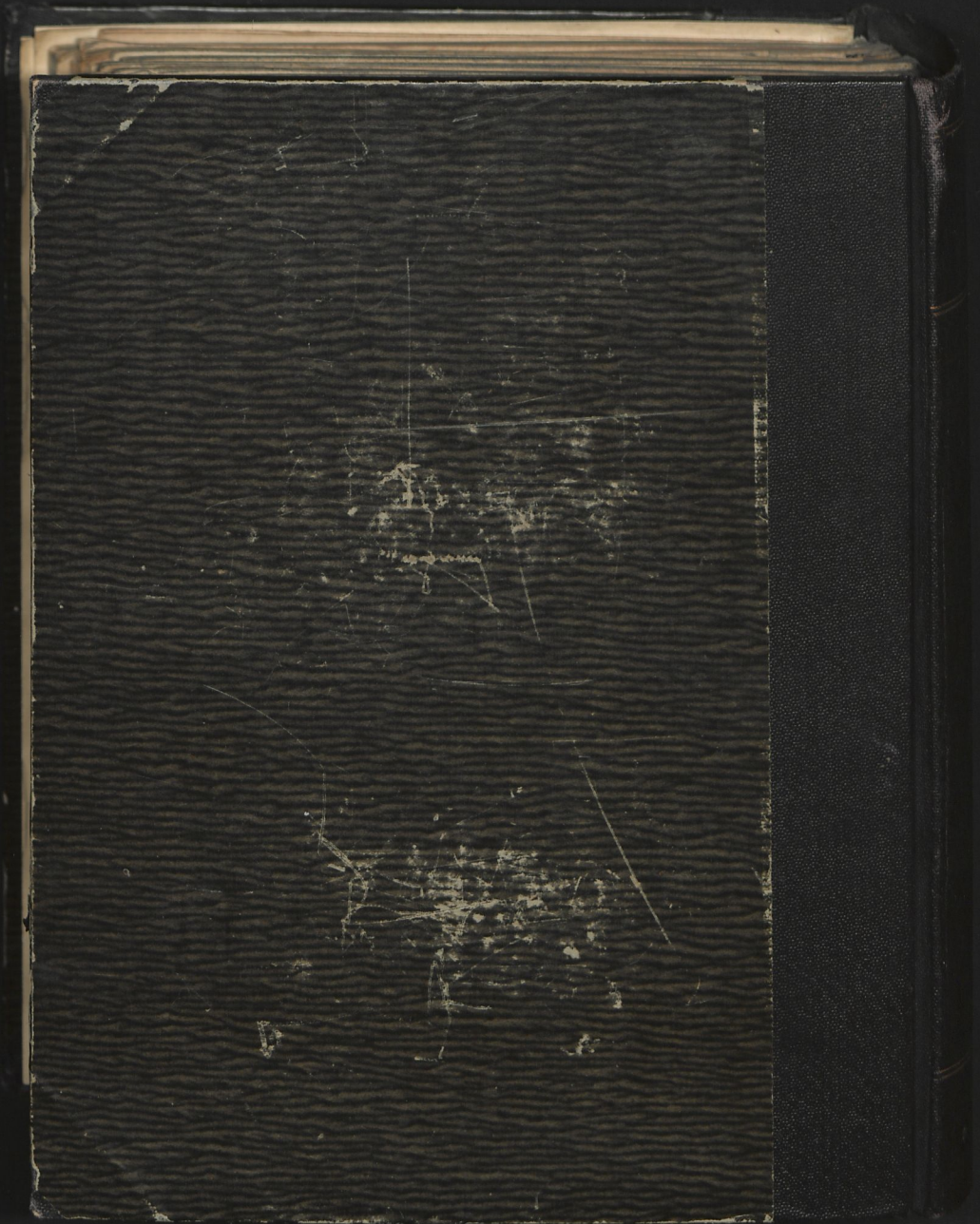
VD -18

f

sb.

DISSERTATIO
DE EO QVOD I
CIRC
DEPRECA
PVBLI
ECCLESIA

Son der A

PRAE
CHRISTIANO
JCTO, SERENISS. DVCS SAXO-IS
INTIMO, CVRIAE PROVINCIA
FACVLTATIS IVRIDICAE ASSE
DALIS ITEMQVE COI
PROFESSOR

PVBLICAE ERVDITO
EX
AVCTOR ET
IOHANNES IAC
WONS

D. XIV. OCTOB

LITTERIS

8
22 d

RIED
ERS.
ALIE

